

Brussel, 8.4.2013
COM(2013) 181 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD,
HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN
DE REGIO'S**

betreffende de strategie van de Europese Unie voor de Donauregio

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

betreffende de strategie van de Europese Unie voor de Donauregio

1. INLEIDING

De Donauregio omvat veertien landen, waarvan acht EU-lidstaten. In de regio zijn meer dan 100 miljoen mensen gehuisvest, hetgeen neerkomt op één vijfde van de EU-bevolking. Wat betreft economische kracht zijn er behoorlijke verschillen tussen de landen, maar de regio kent een sterke onderlinge samenhang, met potentieel voor verdere integratie en groei.

Als gevolg van de laatste twee uitbreidingen van de EU heeft de regio een verandering ondergaan. Binnenkort zal ook Kroatië toetreden. Verder zijn er nog eens vijf landen die op verschillende manieren hun politieke, sociaaleconomische en sectorale betrekkingen met de EU aan het ontwikkelen zijn. De regio is strategisch gelegen en vormt de toegangspoort tot de EU voor de buurlanden (de Zwarte-Zeeregio, de zuidelijke Kaukasus en Centraal-Azië). Door deze regio stroomt 's werelds meest internationale rivier: de Donau is een zeer belangrijke verkeersas, een zeer belangrijk intern vertakt waterbekken en een wereldwijd vermaarde ecologische corridor.

De regio wordt derhalve gekenmerkt door kansen en uitdagingen. De beleidsmaatregelen van de landen zijn onderling afhankelijk. Deze zouden echter enorm kunnen profiteren van een intensievere samenwerking, bijvoorbeeld door ontbrekende vervoerschakels op te vullen, vervuiling en het gevaar van overstroming terug te dringen, de afhankelijkheid van energieleveranciers van buiten de regio terug te brengen, en de problemen van demografische wijzigingen en kennisvlucht aan te pakken. Het concurrentievermogen van de regio zou ook aanzienlijk kunnen worden verbeterd door gezamenlijke actie ten aanzien van het MKB, de arbeidsmarkt, onderzoek en veiligheid. Op alle niveaus moet de institutionele capaciteit worden verbeterd.

De Europese Raad heeft in zijn conclusies van het Voorzitterschap van 18 juni 2009 de Commissie verzocht een EU-strategie voor de Donauregio op te stellen. De Commissie heeft aan dit verzoek van de Raad voldaan door middel van haar mededeling van 8 december 2010. In april 2011 heeft de Raad deze mededeling bekrachtigd, evenals het bijgevoegde actieplan waarin concrete acties en voorbeelden van projecten zijn opgenomen ten aanzien van elf thematische prioritaire gebieden. Hierbij is de benadering gevolgd die voor het eerst bij de EU-strategie voor de Oostzeeregio werd gehanteerd.

De onderhavige strategie voorziet in een krachtig geïntegreerd kader waarmee landen en regio's problemen kunnen aanpakken die afzonderlijk niet afdoende kunnen worden opgelost, maar juist om grensoverschrijdende strategische benaderingen, projecten en netwerken vragen. De strategie maakt een betere samenwerking mogelijk, zodat de doelmatigheid, de hefboomwerking en de impact van de beleidsmaatregelen op EU-, nationaal en lokaal niveau groter worden. Daarbij kunnen bestaande beleidsmaatregelen en -programma's worden ingezet en onderlinge synergieën worden gecreëerd.

De strategie heeft betrekking op een intermediair niveau tussen nationale en EU-brede inspanningen op gebieden als onderzoek en innovatie, migratie of veiligheid. De integratie van landen met de EU wordt versterkt, terwijl de landen in de westelijke Balkan, Moldavië en regio's van Oekraïne dichterbij de Unie worden gehaald.

Nu de uitvoering van de strategie 18 maanden onderweg is, worden er aanzienlijke resultaten zichtbaar. De strategie:

- bevordert concrete transnationale projecten met positieve effecten voor de regio en geeft een nieuwe impuls voor actie binnen de regio;
- ondersteunt de coördinatie van verschillende nationale en EU-beleidsmaatregelen en -fondsen, en maakt de weg vrij voor meer samenhang en betere resultaten, met meer effect voor de periode 2014-2020;
- ontwikkelt een breed platform voor samenwerking, waarbij problemen worden aangepakt waarvan is vastgesteld dat deze gezamenlijke aandacht behoeven; ten behoeve hiervan zijn 24 coördinatoren van prioritaire gebieden en 14 nationale contactpunten ingesteld om de uitvoering te stimuleren;
- benadrukt het politieke belang van de regio door middel van strategische ondersteuning op ministerieel niveau en concrete vooruitgang bij de uitvoering.

In de volgende hoofdstukken wordt verslag gedaan van deze resultaten. Daarbij worden concrete voorbeelden gegeven, maar wordt tevens gewezen op gebieden die meer aandacht behoeven. In hoofdstuk 5 wordt een overzicht gegeven van de lessen die zijn geleerd en in hoofdstuk 6 worden aanbevelingen voor de toekomst gedaan.

2. PROJECTEN, BELEIDSMAATREGELEN EN NETWERKEN VOOR DE DONAUREGIO

De strategie is in het bijzonder gericht op concrete en strategische projecten en initiatieven met een macroregionaal effect. De strategie en het bijbehorende actieplan zijn gefundeerd op vier pijlers om de belangrijkste kwesties aan te pakken. Op deze wijze worden nieuwe projecten mogelijk gemaakt, wordt nieuwe dynamiek gegeven aan bestaande projecten en worden netwerken voor de regio ondersteund¹.

2.1. Verbinding van de Donauregio

Nieuwe projecten

- Aan de hand van nieuwe onderzoeksprojecten ten aanzien van innovatieve vaartuigen, zoals het project NEWS, worden technische oplossingen ontwikkeld om de Donauvloot te vernieuwen, zowel in concurrentie- als in ecologisch opzicht, bijvoorbeeld door middel van efficiëntere, schonere motoren en het beter ontwerpen van scheepsrompen. Dit draagt bij aan de algehele doelstelling om het duurzaam vrachtvervoer over de rivier, afgezet tegen 2010, tegen 2020 met 20 % te hebben doen toenemen.
- Gezonken schepen worden uit de Donau, de Sava en de Tisa verwijderd, waarmee de bevaarbaarheid en milieuomstandigheden worden verbeterd. Bij een door de Servische Kamer van Koophandel als onderdeel van de strategie opgezet project om in totaal meer dan 15 000 ton aan wrakken te verwijderen, is ook de private sector betrokken.
- De werkzaamheden aan het gasverbindingsproject tussen Bulgarije en Servië vorderen, waardoor de Oostzeeregio wordt verbonden met de Adriatische Zee en de Egeïsche Zee, en vervolgens verder met de Zwarte Zee. De gaspijpleiding zal in totaal 150 km lang zijn. Het project draagt bij aan de spreiding van de

¹ Een volledig verslag van elk prioritair gebied kan worden gedownload van de website van de EU-strategie voor de Donauregio (www.danube-region.eu/pages/reports).

gasvoorziening, zorgt voor een grotere zekerheid van de gasvoorziening en vormt de laatste schakel in de belangrijke regionale ‘gasvoorzieningsring’.

Nieuwe dynamiek voor bestaande projecten

- De coöperatieve benadering heeft de voltooiing van de brug tussen Calafat en Vidin mogelijk gemaakt, waardoor Roemenië en Bulgarije worden verbonden. De brug is gefinancierd met Europese fondsen en is pas de tweede brug bij het 630 km lange riviergedeelte dat de grens tussen de twee landen markeert. Als zodanig vormt hij een belangrijke ontbrekende schakel in het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T).

Nieuwe initiatieven ten aanzien van beleidscoördinatie

- Op uitnodiging van de Commissie hebben de ministers van Vervoer van de Donauregio op 7 juni 2012 een Verklaring inzake het onderhoud van de Donauvaartroute aangenomen, waarin zij zich verplichten tot concrete maatregelen, met inbegrip van toezicht op de vaardiepte en het aangeven van vaartroutes door ondiepe delen. Dit heeft op zijn beurt weer geleid tot een overeenkomst tussen Roemenië en Bulgarije om gezamenlijk werkzaamheden uit te voeren en om apparatuur te delen.
- Er is een marktmodel voor gas in de Donauregio ontwikkeld om het regionale effect van de in de regio geplande gasinfrastructuurprojecten te kwantificeren, met als gevolg dat de Donaulanden het nu eens zijn over een reeks beleidsaanbevelingen voor dergelijke projecten in de toekomst.

2.2. Bescherming van het milieu in de Donauregio

Nieuwe projecten

- Het directoraat-generaal Onderzoek en Innovatie van de Commissie heeft een oproep tot inschrijving voor onderzoeksprojecten gedaan, met als doel milieu-onderzoek op te zetten en de benutting van de resultaten in de regio te verbeteren. Hierdoor zijn belangrijke partijen en middelen uit publieke (op nationaal en EU-niveau) en private bronnen gemobiliseerd voor een efficiënt algeheel beheer van de rivier, delta, kust en zee.
- De taskforce voor de Donausteur is in het leven geroepen om levensvatbare populaties van deze belangrijke vissoort in de rivier veilig te stellen, en om projecten, metingen en initiatieven te bevorderen om de steur weer terug te krijgen. Er wordt een multidisciplinaire aanpak gepropageerd, waarbij biodiversiteit wordt gekoppeld aan beleidsterreinen zoals waterkwaliteit, doordringbaarheid van habitats, economische ontwikkeling, milieueducatie, en zelfs misdaadpreventie (met betrekking tot illegale kaviaarhandel).

Nieuwe dynamiek voor bestaande projecten

- In het kader van het project “Danube floodrisk” (Donau-overstromingsgevaar) wordt gekeken naar methoden en databanken waarbij landen kunnen samenwerken. In totaal nemen 19 instellingen in acht Donaulanden deel, om gezamenlijk de voortgang naar gedeelde databanken en overstromingskartering te versnellen. De werkzaamheden worden aangevuld door het Europees waarschuwingssysteem voor overstromingen (EFAS).

2.3. Het scheppen van welvaart in de Donauregio

Nieuwe projecten

- Het directoraat-generaal Communicatienetwerken, Inhoud en Technologie van de Commissie heeft uit hoofde van het zevende kaderprogramma een nieuw e-infrastructuurproject gelanceerd ter verbetering van de toegang tot en voorziening van geavanceerde automatiseringsdiensten aan onderzoekers. De nieuwe e-infrastructuur moet functioneren als brug tussen de supercomputerfaciliteiten van het Europese PRACE-initiatief voor landen in de Donauregio, alsmede voor bepaalde landen in de Kaukasus. Het SEERA-EI-project bouwt hierop voort, waardoor ook dit project en overige werkzaamheden op de regionale agenda van de Donauregio worden gezet.
- Het Bedrijfsforum voor de Donauregio, dat wordt gecoördineerd door de Oostenrijkse Kamer van Koophandel, biedt een belangrijk netwerkplatform voor ruim 300 kmo's. Het forum stimuleert onderlinge ontmoetingen tussen bedrijven en ondersteunt de banden met kennisaanbieders, zoals onderzoeksinstituten en universiteiten.
- Er worden centra voor technologieoverdracht in de Donauregio opgezet, waarbij vijf proefprojecten aan belangrijke universiteiten in de regio worden gekoppeld, ter versterking van de banden tussen academische instellingen en de private sector.
- In een ander proefproject ontwikkelen scholen en studenten uit de Donauregio gezamenlijk innovatieve trainingscursussen en creatieve onderwijsprogramma's ter bevordering van transnationale contacten tussen de culturen. Daarbij ligt de nadruk op actief burgerschap en de toewijding aan duurzame ontwikkeling. Er wordt een innovatieve gids voor docenten ontwikkeld, voor toepassing binnen de gehele Donauregio.

Nieuwe initiatieven ten aanzien van beleidscoördinatie

- Ook is begonnen met het opzetten van een onderzoeks- en innovatiefonds voor de Donauregio, waarin nationale en regionale fondsen worden gebundeld. Het fonds bouwt voort op de ervaringen van het BONUS-programma in de Oostzeeregio. Op 9 juli 2012 hebben de ministers van Onderzoek te Ulm een gezamenlijke verklaring ondertekend, die de weg vrijmaakt voor voorbereidende werkzaamheden. Het directoraat-generaal Onderzoek en Innovatie en het directoraat-generaal Regionaal Beleid en Stadsontwikkeling ondersteunen deze werkzaamheden, met name met een INCO.net voor de Donauregio en met andere vormen van bijstand.

2.4. Versterking van de Donauregio

Nieuwe projecten

- Het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek heeft een initiatief gelanceerd om in samenwerking met belangrijke wetenschappelijke partners uit de regio wetenschappelijke ondersteuning te bieden aan de strategie. Er is gestart met de werkzaamheden om een infrastructuur voor referentiegegevens en diensten voor de gehele Donauregio op te zetten, die betrekking heeft op gemeenschappelijke uitdagingen zoals milieubescherming, bevaarbaarheid, irrigatie en landbouwonwikkeling alsmede energieproductie. Er zijn vier thematische wetenschappelijke clusters geïntroduceerd om de wetenschappelijke samenwerking te bevorderen en de onderzoeksactiviteiten te stroomlijnen. Speciale aandacht gaat uit naar strategieën voor slimme specialisatie. Dit zou landen en regio's steun moeten bieden bij het opzetten van regionale innovatiestrategieën.
- De Financieringsdialoog voor de Donauregio heeft tot doel de toegang tot financiering in de regio te verbeteren. Daartoe worden projectideeën gekoppeld aan

fondsen, en worden projectontwikkelaars, zoals kmo's, in contact gebracht met banken, internationale financieringsinstellingen en financieringsprogramma's.

Nieuwe initiatieven ten aanzien van beleidscoördinatie

- Naar aanleiding van een bijeenkomst van politiecommissarissen in januari 2012 is een initiatief gelanceerd om de samenwerking tussen de politiekorpsen in de Donauregio te verscherpen, om zo de maatregelen tegen riviergerelateerde misdaad te verbeteren (met inbegrip van georganiseerde misdaad), en een transnationaal ordehandhavingsplatform op te zetten. Bovendien heeft Europol een speciaal project inzake dreigingsanalyses voor de Donauregio ontwikkeld.

3. VOORDEEL PUTTEN UIT WAT AL BESTAAT: FINANCIERINGSBRONNEN AFSTEMMEN EN SYNERGIEËN CREËREN

Het werk is mogelijk gemaakt door een verbetering van de wijze waarop middelen en kennis, die vaak al voorhanden zijn in de regio, worden ingezet door middel van betere coördinatie. Uitgaande van deze benadering is de strategie erop gericht betere resultaten en een groter effect te bereiken door de bestaande fondsen en beleidsmaatregelen op EU-, nationaal en regionaal niveau op elkaar af te stemmen. Onder meer de volgende voorbeelden kunnen worden gegeven.

- Er worden infrastructuurprojecten, zoals een waterzuiveringsinstallatie in Boedapest, waardoor een betere waterkwaliteit in de gehele regio wordt gewaarborgd, gefinancierd met steun van de structuurfondsen en het Europees Investeringsfonds.
- Grensoverschrijdende programma's, zoals het programma Roemenië-Servië en het programma Hongarije-Servië, worden steeds beter afgestemd op de strategie, met behulp van specifieke oproepen tot het indienen van voorstellen of door extra punten toe te kennen in selectieprocedures. Alleen Servië heeft in de IPA-component voor grensoverschrijdende samenwerking van 2011 al een bedrag van 19 miljoen euro gereserveerd voor specifieke projecten in het kader van de strategie.
- Er worden nieuwe projecten in het kader van de Donaustrategie gefinancierd met behulp van transnationale samenwerkingsprogramma's, zoals de programma's voor Zuidoost-Europa en Centraal-Europa.
- Uit hoofde van het zevende kaderprogramma voor onderzoek zijn drie oproepen tot indiening van voorstellen gedaan gedaan die specifiek gericht zijn op problemen in de Donauregio: één inzake een innovatieve vloot, één inzake milieuplossingen en één inzake de coördinatie van wetenschaps- en technologiebeleid.
- Het transnationaal duurzaam toerisme in de Donauregio wordt ondersteund door projecten die worden gefinancierd door het directoraat-generaal Ondernemingen en Industrie.
- Er wordt nu rekening gehouden met de gehele lengte van de Donau in de ontwerpversie van de herziene richtsnoeren voor het trans-Europees vervoersnetwerk.
- In de context van het investeringskader voor de Westelijke Balkan, dat wordt gefinancierd uit hoofde van het pretoetredingsinstrument, wordt prioriteit gegeven aan projecten die in lijn zijn met de strategie.
- Het Europees Parlement ondersteunt proefprojecten en voorbereidende acties voor de Donauregio, waarbij de coördinatoren van prioritaire gebieden technische

ondersteuning krijgen, en innovatieve benaderingen voor de uitvoering van de strategie worden gestimuleerd.

- Bepaalde regio's, zoals Baden-Württemberg, hebben zelf fondsen gereserveerd ter ondersteuning van de strategie, met inbegrip van de eerste fase van projecten met een expliciet macroregionaal effect.
- De Europese Investeringsbank heeft, tezamen met Hongarije, in Boedapest het contactpunt voor de Donauregio opgezet om de ontwikkeling van transnationale investeringsprojecten te bevorderen.
- Er zijn vergelijkbare werkzaamheden gaande ten aanzien van een faciliteit voor technische bijstand voor de gehele Donauregio, ter bevordering van de voorbereidingsfase van projecten.

Ten aanzien van de belangrijke aanstaande programmeringsperiode 2014-2020 is het cruciaal dat programma's en beleidsmaatregelen verder kunnen worden ingezet ten behoeve van de tenuitvoerlegging van de strategie:

- binnen het gemeenschappelijk strategisch kader, dat de coördinatie van de structuurfondsen en het Europees Investeringsfonds omvat, krijgen macroregionale strategieën specifieke aandacht. Hierdoor wordt het programmeringsproces strategisch aangestuurd en worden de sectorale en territoriale verbanden voor fondsen onder een gedeeld beheer bevorderd. Daarbij gaat het om het Cohesiefonds, het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling en het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij;
- de macroregionale benadering wordt voor afzonderlijke landen opgenomen in de partnerschapsovereenkomsten, om zodoende te zorgen dat nationale/regionale programma's en samenwerkingsprogramma's stuk voor stuk rekening houden met deze benadering. Dit zorgt weer dat de strategie in de toekomst wordt gefinancierd uit de structuurfondsen en het EIF, wat de duurzaamheid voor de komende jaren waarborgt;
- voor de Donauregio wordt een opnieuw afgebakend, specifiek transnationaal samenwerkingsprogramma opgezet, dat bedoeld is om netwerkprojecten te financieren en institutionele ondersteuning te bieden aan uitvoering en bestuur.

4. EEN SAMENWERKINGSPLATFORM

Na een periode van conflicten en verdeeldheid wordt er derhalve, voortbouwend op de uitbreiding, met behulp van de strategie derhalve voor het eerst in de Donauregio een operationele samenwerkingsstructuur ingevoerd om bij het aanpakken van gezamenlijke problemen van de regio samen te werken. Zij omvat niet alleen projecten en programmering, maar vormt ook een belangrijk nieuw platform waarbij een breed scala aan belanghebbenden, met inbegrip van de landen van de Donauregio, in algemene zin politiek met elkaar verbonden zijn.

Zonder dat er nieuwe instellingen worden gecreëerd, biedt het platform de belangrijkste belanghebbenden van nationale en regionale regeringen de mogelijkheid om de dagelijkse uitvoering een extra impuls te geven:

- de strategie is onderverdeeld in elf functionele prioritaire gebieden, waarin deskundigheid en verantwoordelijkheid worden samengebracht: 1) binnenlandse waterwegen en weg-, spoor- en luchtverbindingen; 2) energie; 3) cultuur en toerisme;

- 4) waterkwaliteit; 5) milieurisico's; 6) biodiversiteit; 7) de kennismaatschappij en informatietechnologieën; 8) concurrentievermogen en ontwikkeling van clusters; 9) investeren in mensen en vaardigheden; 10) institutionele capaciteit; 11) veiligheid;
- deze worden beheerd door de coördinatoren van de prioritaire gebieden, hoge functionarissen van nationale en regionale regeringen, en deskundigen op het specifieke thematische gebied. Zij krijgen ondersteuning van hun tegenhangers uit de Donauregio en zijn onderverdeeld in elf stuurgroepen, één per prioritair gebied. Deze stuurgroepen zijn op zichzelf ook weer belangrijke nieuwe samenwerkingsplatforms;
 - de uitvoering op nationaal en regionaal niveau wordt gewaarborgd door de nationale contactpunten (NCP's). Hierdoor wordt de strategie ingebed in een nationale of regionale context en wordt gezorgd dat de beleidsmakers macroregionaal denken. Er wordt voor politieke betrokkenheid gezorgd aan de hand van bijeenkomsten met de ministers van Buitenlandse Zaken en met sectorministers, en door middel van initiatieven door steden en regio's;
 - de Europese betrokkenheid bevordert de uitvoering en zorgt dat de strategie is verankerd in EU-beleid. Dit gebeurt onder meer door contact te onderhouden met de belanghebbenden in de Donaulanden, door betrekkingen te creëren met EU-besluitvormers, bijvoorbeeld aan de hand van periodieke fora voor leden van het Europees Parlement, door te zorgen dat de ambtenaren van de Commissie regelmatig deelnemen aan vergaderingen voor de Donauregio, en door institutionele steun te bieden uit de EU-begroting;
 - het EU-programma INTERACT voorziet in capaciteitsopbouw en organisatorische ondersteuning, evenals in communicatiemiddelen (bijvoorbeeld visuele identiteit, website, nieuwsbrief) om de resultaten van de strategie bekend te maken in de media en voor het algemene publiek;
 - om voort te bouwen op wat reeds bereikt is voorziet de strategie in een prominente rol voor en operationele ondersteuning van de bestaande instellingen in de regio, zoals de Internationale Commissie voor de bescherming van de Donau, die tot doel heeft problemen op het gebied van milieu en waterkwaliteit aan te pakken, en de Donaucommissie, die zich richt op de bevaarbaarheid. Organisaties uit het maatschappelijk middenveld worden eveneens bij de werkzaamheden betrokken, onder meer via seminars, stuurgroepen en een jaarlijks forum voor belanghebbenden, met name waar het gaat om prioritair gebied 10 ('institutionele capaciteit').

5. LESSEN UIT HET VERLEDEN

Nu de eerste uitvoeringsfase is afgerond, kunnen wij vaststellen dat er een aantal belangrijke lessen is geleerd.

Uitvoeringsstructuur

- Nationale contactpunten, coördinatoren van de prioritaire gebieden en hun stuurgroepen vormen de uitvoerende kern van de strategie. Hun werkzaamheden moeten verder worden ingebed in de politieke en bestuursstructuren. Om een zichtbare en centrale rol te spelen zijn institutionele stabiliteit, politieke erkenning en toewijzing van voldoende mankracht vereist. Het is cruciaal dat er kundige medewerkers zijn die door de ministeries worden ondersteund zodat zijn hun rol goed kunnen vervullen.

- De ervaring leert dat de nationale coördinatie beter functioneert in landen die interministeriële werkgroepen hebben ingesteld op politiek en hoger ambtelijk niveau, en waar de werkzaamheden worden ondersteund door een technisch secretariaat. Dit is een goede praktijk die in de gehele regio moet worden aangemoedigd.
- De EU-begroting kan tot 2014 beperkte directe financiering bieden voor de uitvoeringsstructuur. Omdat de financiering na die tijd niet gegarandeerd is, moeten er overige vormen van ondersteuning worden gezocht, zoals nationale middelen, het toekomstig transnationaal samenwerkingsprogramma voor de Donauregio en het toekomstige INTERACT-programma.

Politieke ondersteuning

- De strategie is van meet af aan politiek op het hoogste niveau gesteund. Deze steun blijft cruciaal voor de uitvoering. Ministeriële bijeenkomsten (inzake transport, onderzoek en innovatie, energie) hebben aanzienlijk bijgedragen tot de bevordering van de instandhouding van de Donau, de coördinatie van nationaal en regionaal beleid inzake onderzoek en innovatie, en de ondersteuning van niet-EU-lidstaten die het derde energiepakket uit hoofde van de Energiegemeenschap steunen.
- Uit de vergaderingen van ministers van Buitenlandse Zaken is de algehele politieke steun voor de strategie gebleken. De actieve rol van Hongarije tijdens zijn voorzitterschap heeft de werkzaamheden versneld. Deze steun is met name nuttig als het politieke niveau aan de cyclus van gebeurtenissen in het kader van de strategie wordt gekoppeld.

Financieren van concrete acties

- Het is van groot belang zo goed mogelijk gebruik te maken van de bestaande beleidsmaatregelen en programma's, zoals de structuurfondsen en het Europees Investeringsfonds, het pretoetredingsinstrument, het TEN-T-programma, het kaderprogramma voor onderzoek en ontwikkeling of private fondsen. Wat betreft de periode 2014-2020 is essentieel dat de strategie stelselmatig in de programma's wordt geïntegreerd. Er moet een gezamenlijke inspanning komen van de Donaulanden, de regio's en de Europese Commissie.
- Er zijn belangrijke initiatieven gelanceerd ter ondersteuning van projecten in hun voorbereidende fase en ter verbetering van de toegang tot financiering. Daarbij gaat het onder meer om de faciliteit voor technische bijstand voor de gehele Donauregio, fondsen van de Duitse deelstaat Baden-Württemberg, het contactpunt voor de Donauregio te Boedapest en de Financieringsdialoog voor de Donauregio. De verbanden tussen de initiatieven moeten worden versterkt.

Versterking van de bestaande initiatieven

- Er is gezorgd voor synergieën met bestaande instanties en initiatieven, zoals de Internationale Commissie voor de bescherming van de Donau, de Energiegemeenschap of de Internationale Organisatie voor migratie. Deze kunnen nog wel verder worden versterkt. Het betrekken van bestaande instellingen, organen en netwerken bouwt voort op positieve ervaringen elders, met name in de Oostzeeregio. Dit wordt in toenemende mate bevorderd door de groep op hoog niveau, die is ingesteld om macroregionale initiatieven te begeleiden en te adviseren over dit soort werkzaamheden. Hierdoor wordt de beschikbare deskundigheid

versterkt, worden parallelle structuren vermeden en wordt zo goed mogelijk gebruikgemaakt van de beschikbare bronnen.

Resultaatgerichtheid en doelstellingen

- Aan de hand van doelstellingen, mijlpalen en routekaarten kunnen de prioriteiten voor het werk worden bepaald. Dit draagt bij aan een tijdige uitvoering en bevordert de communicatie van het potentieel van de strategie. Dit moet voortdurend worden beoordeeld en gecontroleerd.

Integreren van beleidsmaatregelen en fondsen

- Integratieve benaderingen hebben specifieke waarde, bijvoorbeeld doordat ze bevaarbaarheid koppelen aan milieubelangen bij de ontwikkeling van de rivier, bijvoorbeeld voor het traject ten oosten van Wenen. De Commissie maakt sectoroverschrijdende samenwerking mogelijk, bijvoorbeeld op wetenschappelijk gebied via de activiteiten van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek. Hierbij zijn de relevante diensten en meerdere financieringsbronnen betrokken. Over het algemeen dient er meer gebruik te worden gemaakt van kaders op EU-niveau, wat benadrukt dat de Donauregio veel meer dan alleen de rivier omvat.

Integratie van niet-EU-landen

- Bij de strategie zijn zes niet-EU-landen op gelijkwaardige wijze betrokken. Zo wordt bijgedragen aan de integratieprocessen en de toenemende samenwerking in de regio. Er moeten innovatieve oplossingen worden gevonden om de deelname van deze landen mogelijk te maken en de projectuitvoering te financieren, en deze processen moeten continu worden verbeterd. Daarbij gaat het inmiddels al om volledige deelname bij de coördinatie van de prioritaire gebieden en in stuurgroepen, waar ondersteuning in verband met deelname bijzondere aandacht krijgt. Voor activiteiten in het kader van de Donaustategie zijn aan ten minste één niet-EU-land middelen van de EU toegewezen. Dit is een goede praktijk, die navolging verdient.

Communicatie

- De gemeenschappelijke visuele identiteit, de uitgebreide website waarop alle prioritaire gebieden worden behandeld, de nieuwsbrief en het promotiemateriaal dat is ontwikkeld met uitgebreide steun van het programma INTERACT, hebben de zichtbaarheid vergroot en de communicatie bevorderd. Het zou nuttig zijn de informatie over de Donaubijeenkomsten en -conferenties te centraliseren, om tot een meer gezamenlijke voorlichting te komen.
- Tijdens het eerste jaarlijkse forum, dat werd gehouden in Regensburg in november 2012, werd de politieke steun voor de strategie bevestigd en de mogelijkheid geboden de uitvoering ervan voor het voetlicht te brengen en te bespreken. Het zou duidelijk een meerwaarde hebben als een dergelijke conferentie op regelmatige basis werd georganiseerd als belangrijk evenement ter ondersteuning van de strategie. De conferentie zou tevens moeten worden gekoppeld aan een bijeenkomst van de ministers van Buitenlandse Zaken.

6. AANBEVELINGEN

De EU-strategie voor de Donauregio heeft in de eerste uitvoeringsfase duidelijk haar potentieel getoond. Zij heeft een regio met een aanzienlijk potentieel voor ontwikkeling en verdere integratie meer zichtbaarheid gegeven. Daarbij wordt samengewerkt met betrekking tot gemeenschappelijke uitdagingen, zoals duurzaam gebruik van hulpbronnen en

klimaatverandering. Om te waarborgen dat wordt verder gewerkt met betrekking tot de belangrijkste problemen van de regio, doet de Commissie op basis van de hier gerapporteerde ervaringen en de discussies tijdens het eerste jaarlijkse forum, de deelnemende landen en regio's de volgende aanbevelingen.

- Versterk de interne uitvoeringsstructuren van deze landen en regio's en zorg voor adequate financiële ondersteuning, politieke ruggensteun en grotere institutionele stabiliteit.
- Zorg voor continuïteit en adequate mandaten voor vertegenwoordigers die deelnemen aan de stuurgroepen, en zorg daarbij dat de programma's uit hoofde van de structuurfondsen en het Europees Investeringsfonds voor de periode 2014-2020 worden ingezet om de uitvoeringsstructuren te ondersteunen.
- Zorg voor duurzaam leiderschap en strategische planning voor de strategie, met ondersteuning door de Europese Commissie, waarbij de deelnemende landen en regio's hun verantwoordelijkheden volledig uitoefenen. De uitvoering van de strategie dient autonomer te geschieden, op basis van structuren die zelfs bij een wijziging van de betrokken personen continuïteit waarborgen.
- Houd voortdurend toezicht op de uitvoering van alle prioritaire gebieden, onder andere ten aanzien van betrokkenheid op politiek niveau en in de zin van concrete resultaten. Zo kan men zich beter toeleggen op specifieke uitdagingen en kan worden gezorgd voor gerichtheid, voor een fundament voor het bepalen van prioriteiten en voor een slankere, meer resultaatgeoriënteerde structuur.
- Zorg voor een grotere resultaatgerichtheid door meer aandacht aan de juiste doelstellingen, indicatoren, mijlpalen en routekaarten te besteden.
- Zorg dat de strategie systematisch wordt ingebed in de EU-, nationale en regionale programma's voor de periode 2014-2020, met name de structuurfondsen en het Europees Investeringsfonds, Horizon 2020, COSME en de faciliteit Connecting Europe, en maak voor de programmering en uitvoering gebruik van de belangrijkste belanghebbenden in de Donaunetwerken.
- Versterk de bijdrage van de strategie aan Europa 2020 door middel van concrete acties voor de Donauregio, die gekoppeld zijn aan slimme, duurzame en inclusieve groei.
- Vergroot de samenhang van de Donau-acties met de EU-beleidsmaatregelen door te zorgen dat de werkzaamheden voor de strategie worden besproken door de bestaande instellingen, en tijdens de relevante sectorale Raden en, waar nodig, de specifieke ministeriële bijeenkomsten.
- Breid de communicatieactiviteiten uit om een groter publiek te bereiken.
- Maak van de jaarlijkse conferentie het belangrijkste evenement van het jaar, zodat het evenement bepalend is voor de strategische richting en aan de wieg staat van verbanden en gemeenschappelijke benaderingen. Zorg dat de resultaten worden gepubliceerd.
- Versterk, in samenwerking met de Europese Commissie, de coördinatie en de afstemming met bestaande en mogelijke toekomstige EU-initiatieven op vergelijkbaar macroregionaal niveau of ten aanzien van vergelijkbare zeebekkens.